

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Адреса: Студентски трг 1, 11000 Београд, Република Србија
Тел.: 011 3207400; Факс: 011 2638818; E-mail: kabinet@rect.bg.ac.rs

Београд, 23. јул 2025. године
Број: сл.

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
Сектор за високо образовање
Немањина 22-26, Београд 11000

проф. др Дејан Вук Станковић, министар

Поштовани,

Високошколске установе чији је оснивач Република Србија расписале су јула месеца конкурсе за упис студената на основне академске и интегрисане академске студије за школску 2025/2026. годину, међу њима и Универзитет у Београду.¹

Универзитет у Београду је у *Општим условима* Конкурса навео, између осталог, да “у остваривању права уписа на студијски програм кандидати имају једнака права која не могу бити ограничавана по основу пола, расе, брачног стања, боје коже, језика, вероисповести, политичког убеђења, националног, социјалног или етничког порекла, инвалидности или по другом сличном основу, положају или околности.”

Даље, у делу који носи назив *Мерила за утврђивање редоследа кандидата и начин бодовања* детаљно су предвиђена мерила за рангирање кандидата и то на следећи начин:

¹ Примера ради, Универзитет у Београду је на основу члана 98 Закона о високом образовању („Службени гласник РС“, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др.закон, 67/2019, 6/2020 - др.закон, 67/2021, 76/2023 и 19/25), члана 85 Статута Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду“, бр. 201/2018, 207/2019, 213/2020, 214/2020, 217/2020, 230/2021, 232/2022, 233/2022, 236/2022, 241/2022, 243/2022, 244/2023, 245/2023, 247/23, 251/23, 258/24, 260/25 и 262/25), Правилника о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду“, бр. 208/2019, 212/2019, 241/2022 и 252/24), Правилника о начину утврђивања статуса кандидата и студента са инвалидитетом („Гласник Универзитета у Београду“, бр. 234/2022 и 238/2022) и Одлуке Сената Универзитета у Београду о расписивању конкурса за упис студената од 7. јула 2025. године, расписао обједињени Конкурс за упис студената на основне академске и интегрисане академске студије универзитета у београду за школску 2025/2026. годину (у даљем тексту: Конкурс). Видети: https://web1.grf.bg.ac.rs/p/docs/konkursi_upis/konkurs_oas_2025_2026_1752222283720.pdf

“Редослед кандидата за упис у прву годину студијског програма утврђује се на основу општег успеха постигнутог у средњошколском образовању и резултата постигнутих на пријемном испиту, односно на испиту за проверу склоности и способности, уколико је предвиђен.”

У делу Конкурса који се тиче *конкурсних рокова* наведено је и следеће:

“Приликом сачињавања ранг листе пријављених кандидата за упис на студије високошколска установа прво врши рангирање кандидата који први пут уписују студије на том степену студија и тој високошколској установи, а затим се врши рангирање осталих кандидата.”

У делу конкурса који носи назив *Остале одредбе* предвиђено је и следеће:

“Кандидати који су средњу школу завршили пре школске 2024/2025. године приликом пријаве достављају и потписану изјаву да нису били уписани у буџетском статусу на степену студија за који конкуришу, као и изјаву да први пут уписују степен студија на који конкуришу и високошколску установу на коју конкуришу.”

Одредба о рангирању пријављених кандидата из Конкурса је *telle quelle* преузета одредба члана 100. став 15. Закона о високом образовању. Реч је о одредби која није постојала у претходним итерацијама Закона, а која је у законски текст унета *Законом о изменама и допунама Закона о високом образовању* који је објављен у Службеном гласнику РС бр. 19/2025 како би се, према информацијама које су нам биле доступне, учинило неспорним да кандидати који су раније уписали факултет и нису га у законском року завршили (престанак статуса студента у складу са чланом 109. став 4. Закона²) неће имати предност приликом рангирања у односу на друге кандидате.

Међутим, почев од 5. јула 2025. године, као дана доношења *Стручног упутства* Министарства просвете за спровођење уписа у прву годину студијских програма основних и интегрисаних студија на високошколским установама чији је оснивач Република Србија за школску 2025/2026. годину, оваква намера законодавца, тј. разлози за ову измену постају упитни.

Ово пре свега због одредаба тачака 29. и 30. овог Стручног упутства које одступају од текста одредбе члана 100. став 15. Закона.³

---

² Статус студента престаје у случају:

...

4) ако не заврши студије до истека рока утврђеног у двоструком броју школских година потребних за реализацију студијског програма, осим у случају студија уз рад...

3

29. Приликом састављања јединствене ранг листе кандидата за упис на студије, високошколска установа прво рангира кандидате који први пут уписују студије на том нивоу студија и на тој високошколској установи, затим рангира кандидате који први пут уписују студије на тој високошколској установи на том нивоу студија, а затим рангира остале кандидате.

30. Приликом сачињавања јединствене ранг листе пријављених кандидата за упис на студије по афирмативној мери, односно за места опредељена за држављане Републике Србије који су у школској 2024/2025. години стекли страну средњошколску исправу, високошколска установа прво рангира кандидате који први пут уписују студије на том степену студија и на тој високошколској установи, па рангира кандидате који први пут уписују студије на тој високошколској установи на том степену студија, а затим рангира остале кандидате.

На овај начин Министарство просвете од Законом предвиђеног рангирања у два корака, предвиђа поступак рангирања у три корака, при чему остаје нејасно у чему је разлика између прва два: 1. *прво рангира кандидате који први пут уписују студије на том нивоу студија и на тој високошколској установи* и 2. *затим рангира кандидате који први пут уписују студије на тој високошколској установи на том нивоу студија*.

Потврду увођења трећег корака у рангирању кандидата за упис налазимо у допису Министра просвете Ректорату Универзитета у Београду од 10. јула 2025. године (број: 612-00-00646/2025-06) који закључује следећим речима:

степену студија, а затим рангира остале кандидате.

У складу са наведеним, може се закључити да се одредба члана 100. став 15. Закона о високом образовању примењује од уписа студената на прву годину студијских програма студија првог, другог и трећег степена на високошколским установама чији је оснивач Република Србија за школску 2025/2026. годину на начин ближе уређен наведеним стручним упутствима, односно тако што ће се приликом сачињавања јединствене ранг листе пријављених кандидата за упис на студије одговарајућег степена, односно приликом сачињавања јединствене ранг листе пријављених кандидата за упис на студије по афирмативној мери, односно приликом сачињавања јединствене ранг листе пријављених кандидата за места опредељена за држављане Републике Србије који су у школској 2024/2025. години стекли страну средњошколску исправу, прво рангирати кандидате који први пут уписују студије на том степену студија, па кандидати који први пут уписују студије на том степену студија на тој високошколској установи, а затим сви остали кандидати.

Користимо ову прилику да вам скренемо пажњу да је оваквим поступањем Министарство просвете најпре изашло изван својих законских овлашћења јер је извршило измену законског текста Стручним упутством супротно Закону о државној управи,⁴ а затим додатно променило критеријуме рангирања “тумачењем Закона” и Упутства које у закључку свог дописа од 10. јула 2025. године даје Министар просвете.

Министар просвете на овај начин суштински мења и одредбе Закона и Упутства и то тако што наводи да Закон (и Упутство) заправо прописује (sic!) да ће се за потребе сачињавања јединствене ранг листе пријављених кандидата за упис на студије одговарајућег степена рангирање вршити тако што ће се: “**прво рангирати кандидати који први пут уписују студије на том степену студија, па кандидати који први пут уписују студије на том степену студија на тој високошколској установи, а затим сви остали кандидати.**”

⁴ Закон о државној управи (“Сл. гласник РС”, бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010, 99/2014, 47/2018 и 30/2018 - др. закон) у члану 15 став 4 предвиђа да се Упутством одређује НАЧИН на који органи државне управе и имаоци јавних овлашћења извршавају поједине одредбе закона или другог прописа. Дакле, не могу се Упутством РАЗРАЂИВАТИ поједине одредбе закона, односно, такво Упутство би било незаконито.

У којој мери се законско решење разликује и од текста Стручног упутства, а нарочито од дописа Министра просвете, лако се може уочити већ из табеларног приказа наведених решења:

Закон о високом образовању, члан 100. став 15	Стручно упутство Министарства просвете, тачка 29	Писмо министра просвете Ректорату БУ
Приликом сачињавања ранг листе пријављених кандидата за упис на студије високошколска установа прво врши рангирање кандидата <u>који први пут уписују студије на том степену студија и тој високошколској установи</u> , а затим се врши рангирање осталих кандидата	29. Приликом састављања јединствене ранг листе кандидата за упис на студије, високошколска установа прво рангира кандидате који први пут уписују студије на том нивоу студија и на тој високошколској установи, затим рангира кандидате који први пут уписују студије на тој високошколској установи на том нивоу студија, а затим рангира остале кандидате.	“прво рангирати кандидати који први пут уписују студије на том степену студија, па кандидати који први пут уписују студије на том степену студија на тој високошколској установи, а затим сви остали кандидати.”

Другим речима, Закон о високом образовању предвиђа два корака у рангирању кандидата за упис на факултет и у првом прописује кумулацију услова: први пут уписује студије на том степену студија *и* на тој високошколској установи.

Упутство овај корак раздваја у два (на први поглед иста корака) али задржава кумулацију услова –

- студије на том нивоу студија *и* на тој високошколској установи, па затим
- студије на тој високошколској установи на том нивоу студија.

У допису Министра просвете се, међутим, креира нови први корак који гласи: “први пут уписују студије на том степену студија”, те се у потпуности игнорише чињеница да закон кумулативно са степеном студија (па чак и Упутство Министарства) прописује да је услов *и* да је реч о истој високошколској установи.

Надамо се да је реч о случајној омашци у поступању Министарства просвете и Министра просвете у овом случају, те да је неопходно да се она у хитном поступку исправи, како би се спречиле штетне последице за високошколске установе чији је оснивач Република Србија, као и за лица која на њима желе да студирају.

У супротном, сасвим парадоксално, хијерархија прописа по којима Министарство просвете очекује од високошколских установа да поступају приликом рангирања кандидата за упис била би у потпуном раскораку са хијерархијом прописа предвиђеном Уставом и уобичајеном у савременим демократским друштвима.

Ако би се прихватило тумачење из дописа Министра просвете, онда би хијерархија прописа у конкретном случају рангирања кандидата за упис на високошколске установе у Србији изгледала овако:

1. Допис министра просвете (ова врста акта не може се сматрати "прописом", као што и није);
2. Стручно упутство Министарства просвете;
3. Закон о високом образовању;
4. Устав.

Тако би, примера ради, студент који је прошле (или претпрошле) године уписао прву годину студија на Факултету политичких наука, а ове године жели да конкурише за упис на Правни факултет, и који, примера ради, освоји укупно 100 поена на основу важећих критеријума (успех из школе и успех на пријемном) био рангиран испод најлошијег кандидата који ове године први пут уписује факултет у Србији и има у збиру, примера ради, 32 поена.

Не само да је овакво рангирање супротно вишедеценијској пракси која је важила за упис на високошколске установе чији је оснивач Република Србија, већ се **на тај начин нарушава и правна сигурност, и то на нетранспарентан начин и без оправданог разлога.**

Овакво рангирање супротно је и основним уставним начелима Републике Србије, па и самом тексту Закона о високом образовању, односно разлозима за измену који су предочени представницима академске заједнице током рада на изменама Закона. Само образложење измена Закона које је пратили предлог Закона који је достављен посланицима Народне скупштине Републике Србије ни једном речју не прецизира разлоге овакве измене, тј. не садржи њено образложење.

Стручно упутство, тј. његово тумачење од стране Министра просвете које нам је достављено, тако **на незаконит начин** онемогућава коришћење права на упис на изабрани факултет свим кандидатима под једнаким условима правећи **неоправдано**, супротно Закону о високом образовању, рангирање кандидата у више могућих група (три) него што је Законом предвиђено (две), при чему за прву од наведене три категорије не налази ни минимум упоришта у законском тексту. **На тај начин се, између осталог, знатно ограничава могућност паралелног студирања на више факултета, за шта су се, најамбициознији међу нама, опредељивали не тако ретко, и што је пракса вредна похвале која је до сада наилазила на пуну подршку како академске заједнице, тако и органа власти.**

Уставом Републике Србије је, према одредби члана 21, забрањена дискриминација по било ком основу. У овом случају се **дискриминација** врши с обзиром на (већ постојећи) статус студента у односу на кандидате који нису у том статусу. Да је такво разликовање недозвољено може се стећи утисак и читањем општих услова Конкурса Универзитета у Београду.⁵

Даље, оваквом диференцијацијом у рангирању пријављених кандидата за упис на високошколске установе у Републици Србији, **повређено је право грађана РС на једнаке услове за приступ високошколском образовању као и на слободан развој личности** (члан 71. став 3.⁶ и члан 23. став 2. Устава РС⁷).

⁵ У остваривању права уписа на студијски програм кандидати имају једнака права која не могу бити ограничавана по основу пола, расе, брачног стања, боје коже, језика, вероисповести, политичког убеђења, националног, социјалног или етничког порекла, инвалидности **или по другом сличном основу, положају или околности.**

⁶ Сви грађани имају, под једнаким условима, приступ високошколском образовању. Република Србија омогућује успешним и надареним ученицима слабијег имовног стања бесплатно високошколско образовање, у складу са законом.

⁷ Свако има право на слободан развој особе, под условом да не крши права других загарантованих Уставом.

Додатно, на овај начин се дискриминишу и високошколске установе чији је оснивач Република Србија у односу на друге високошколске установе у Србији јер кандидати који су ранијих година уписивали неки од приватних факултета уколико би ове године конкурисали за упис на неки од државних факултета би били рангирани неповољније од кандидата који би са државних факултета "прелазили" на приватне, тј. уписивали приватне факултете поред претходно уписаног државног факултета. Ово из разлога што приватне факултете овакав начин рангирања предвиђен Упутством и проширен дописом Министра просвете не обавезује.

Коначно, на овај начин се нарушава и квалитет студија на високошколским установама чији је оснивач Република Србија јер се фаворизује упис лошијих кандидата тако што се приликом рангирања не даје искључива предност критеријумима који су Законом (члан 100. став 3.⁸) и Конкурсом⁹ прописани, а који су руковођени стандардима успеха и академске изврности, већ на рангирање кандидата у великој мери утиче постојање или непостојање претходног студентског статуса кандидата (горе изнети пример студента са Факултета политичких наука који жели да упише и Правни факултет).

Додатно, овакав начин рангирања кандидата је у потпуности непримерен условима уписа студија на уметничким факултетима, за које је познато да кандидати, због малог броја расположивих места, више пута, тј. више година за редом конкуришу (а у међувремену похађају студије на неком другом факултету како би себи ипак обезбедили могућност да стекну високошколско образовање).

Последице овакве политике Министарства просвете могу бити погубне не само за високошколске установе чији је оснивач Република Србија а који још увек школују највећи број грађана Србије који су приступили високошколском образовању, већ и за читаво друштво, јер се приступ жељеном високошколском образовању значајно сужава или у потпуности онемогућава оним лицима која желе да промене изабрани смер студија или упишу још једну високошколску установу, а чији су претходни резултати вансеријски.

Коначно, уколико би се прихватило овакво тумачење Закона које следи из дописа Министра просвете, грађани Републике Србије који би хтели да искористе право да се „предомисле о области високошколског образовања“ или да кумулирају такве области, то право би могли да остварују само на високошколским установама које су у приватном власништву у РС или на институцијама у иностранству.

Није нам познато да се овакви критеријуми рангирања примењују у било којој држави како у региону, тако и на другим високошколским установама у иностранству које по свом квалитету студија одговарају квалитету студија на високошколским установама у Републици Србији чији је оснивач држава.

Из свих ових разлога **предлажемо Министарству просвете РС да се одредба члана 100. став 15. примењује онако како пише, без додатних корака прописаних тачкама 29. и 30. Стручног упутства Министарства просвете за спровођење уписа у прву годину студијских програма основних и интегрисаних студија на високошколским установама чији је оснивач Република Србија за школску**

⁸ Високошколска установа сачињава ранг листу пријављених кандидата за упис на студије првог степена на основу општег успеха постигнутог у средњем образовању у четворогодишњем трајању и на матурским испитима, резултата испита за проверу посебних знања, склоности и способности и по потреби на основу успеха на националним и интернационалним такмичењима, у складу са општим актом високошколске установе.

⁹ Редослед кандидата за упис у прву годину студијског програма утврђује се на основу општег успеха постигнутог у средњошколском образовању и резултата постигнутих на пријемном испиту, односно на испиту за проверу склоности и способности, уколико је предвиђен.

2025/2026. годину и дописом Министра просвете од 10. јула 2025. године, те да за све грађане који конкуришу за упис у прву годину студијских програма основних и интегрисаних студија на високошколским установама чији је оснивач Република Србија за школску 2025/2026. годину важе исти услови руковођени критеријума из члана 100. став 3. Закона о високом образовању.

Како би се обезбедило испуњење горе наведеног захтева предлагемо да Министарство просвете отклони претходно наведену омашку из Упутства и дописа Министра и о томе *што пре* обавести високошколске установе чији је оснивач Република Србија.

С поштовањем,

РЕКТОР
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Проф. др Владан Ђокић, с.р.

